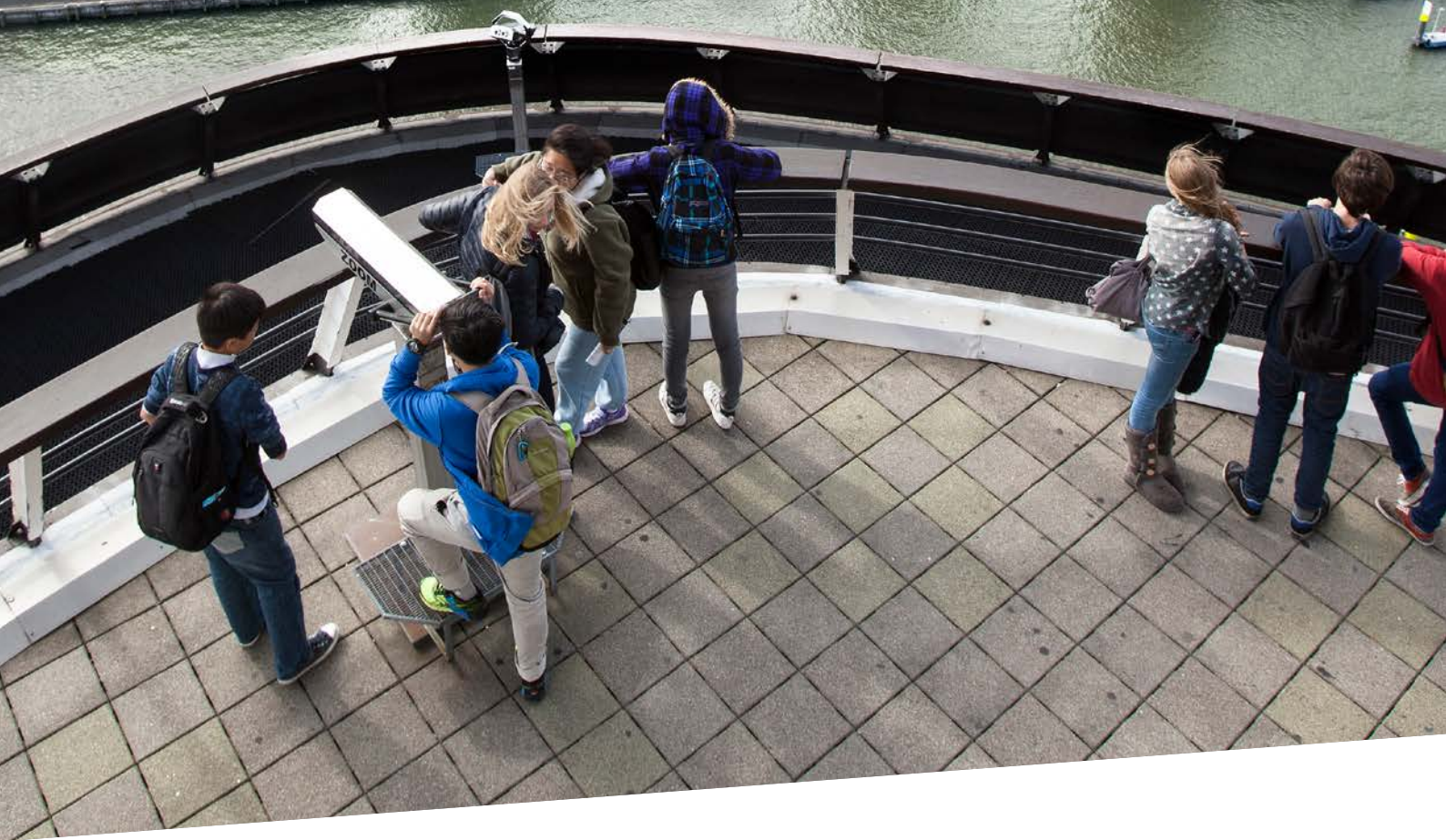

Gids

voor beter samenwerken
met ouders

GEREEDSCHAPSKIST
voor beter samenwerken met ouders

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

Gids voor beter samenwerken met ouders

Een overzicht van kennis, materiaal en ondersteuning
om de samenwerking met ouders te verbeteren.

Bedoeld om scholen in Rotterdam te helpen
bij het verbeteren van de samenwerking met ouders.

Mariëtte Lusse
lector Ouders in Rotterdam Zuid, Hogeschool Rotterdam

Juni 2017

Inhoudsopgave

Vooraf	5
Inleiding	7
Deel A Samenwerken met ouders vanuit de klas	11
1. De basis op orde (visie, attitude en organisatie)	11
2. Het versterken van de relatie met ouders	12
3. Met ouders samenwerken aan leren en schoolloopbaankeuzes	15
Deel B Extra ondersteuning voor ouders in de ouderkamer en thuis	21
1. Medewerkers ouderbetrokkenheid	21
2. Oudercursussen	23
3. Leerondersteuning thuis	26
4. Ouders in de wijk	27
Deel C Samen Opleiden voor beter samenwerken met ouders	31
Verder lezen	33

Legenda

- Link naar website/extra informatie
- Voor- en vroegschoolse educatie
- Primair Onderwijs
- Speciaal basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Middelbaar beroepsonderwijs
- Hoger beroepsonderwijs
- Voortgezet speciaal onderwijs

Vooraf

Omdat een goede samenwerking tussen school en ouders bijdraagt aan het schoolsucces en daarmee aan de toekomstkansen van leerlingen, willen veel scholen de samenwerking met ouders verbeteren. Het kan voor een school echter een zoektocht zijn om te bedenken welke concrete verbeterstap het beste aansluit op de ontwikkeling van de school, de leeftijd van de leerlingen en de achtergrond van de ouders.

Deze gids is bedoeld om scholen te helpen bij het formuleren verbeterstappen op het thema ouderbetrokkenheid. De Gids beschrijft een breed palet van werkwijzen, gereedschappen en professionaliseringsmogelijkheden die in Rotterdam inzetbaar zijn om de samenwerking met ouders te verbeteren. De teksten hiervoor zijn in overleg met de genoemde organisaties en experts geformuleerd. Op veel plaatsen kan doorgeklikt worden naar de websites van de betreffende organisaties of naar het gereedschap dat is opgenomen in **De Gereedschapskist voor beter samenwerken met ouders, waarin het lectoraat Ouders in Rotterdam Zuid** wetenschappelijk onderbouwde en in de Rotterdamse praktijk beproefde werkwijzen deelt met de praktijk. De Gereedschapskist bevat naast teksten ook films. Om de privacy van deelnemende scholen en leerlingen te beschermen is een deel van deze films alleen toegankelijk met een toegangscode. Deze code is eenmalig aan te vragen via De Gereedschapskist en geeft toegang tot alle beschikbare films.

Deze Gids is aanvankelijk ontwikkeld voor Rotterdam-Zuid en later aangevuld voor Rotterdam als geheel. Omdat er veel initiatieven zijn om de samenwerking met ouders te verbeteren, bestaat het risico dat dit overzicht niet compleet is. Excuses als uw organisatie, activiteit of werkvorm ontbreekt. Als u deze alsnog doorgeeft, zal dit meegenomen worden in een update van de Gids die te zijner tijd gemaakt zal worden.

Bronnen

De algemene tekst in deze gids is gebaseerd op internationaal onderzoek. Voor de leesbaarheid is niet steeds naar bronnen verwezen. Wie meer onderbouwing zoekt en/of wil weten welke bronnen zijn gebruikt, kan bijvoorbeeld de review van de Rabouduniversiteit lezen (Bakker e.a., 2013) of mijn proefschrift of openbare les (Lusse, 2013; 2015).

Belangrijke Engelstalige bronnen zijn het handboek van Epstein en associates. (2009), de reviews van Henderson & Mapp (2002) en van Desforges & Abouchaar, 2003, de meta-analyses van Jeynes (2007; 2012) en van Hill & Tyson (2009) en het theoretisch framework van Hoover-Dempsey & Sandler (2005).

Mariëtte Lusse
m.e.a.lusse@hr.nl
 Lector *Ouders in Rotterdam Zuid*
 Hogeschool Rotterdam

Inleiding

Goed vormgegeven ouderbetrokkenheid draagt bij aan het welbevinden, zelfvertrouwen en schoolsucces van leerlingen. Daarom is het van belang dat school en ouders goed samenwerken. Het effect van ouderbetrokkenheid is het grootst bij jonge kinderen (voor- en vroegschoolse educatie en basisonderwijs), maar ook in het voortgezet onderwijs en het mbo draagt samenwerken met ouders bij aan welbevinden, schoolsucces en preventie van schooluitval. De positie van de leerling in de samenwerking vraagt meer aandacht naarmate de leerling ouder is.

Omdat ouderbetrokkenheid een containerbegrip is, is hieronder een overzicht opgenomen om dit begrip uiteen te rafelen in verschillende dimensies. Deel A van deze gids betreft de samenwerking tussen leraar en ouders en deel B betreft de extra ondersteuning van ouders.

Dimensies van ouderbetrokkenheid (zie Lusse, 2015)

dimensie	definitie	plaats
thuisbetrokkenheid	ouders hebben een positieve houding tegenover school en ondersteunen de leer- en loopbaanontwikkeling van hun kind	thuis
samenwerking tussen leraar en ouder (A)	leraar en ouder werken samen aan pedagogische, leer- en loopbaanondersteuning van de leerling en school faciliteert ouders voor het ondersteunen van hun kind thuis	in de klas, thuis, via WhatsApp, telefoon of mail
ondersteuning van ouders (B)	school biedt ouders extra activiteiten ter versterking of verdieping van de thuisbetrokkenheid	in de ouderkamer of thuis
ouderparticipatie	ouders leveren van hand- en spandiensten aan de school of participeren in de ouder- of medezeggenschapsraad	op school of bij uitstapjes

Thuisbetrokkenheid

Hoewel leraren bij ouderbetrokkenheid veelal eerst denken aan de participatie van ouders in de school en klas, blijkt uit internationaal onderzoek dat juist de thuisbetrokkenheid van ouders bijdraagt aan schoolsucces van leerlingen. Ouders die het zelfvertrouwen, de motivatie, de autonomie en het welbevinden van hun kind stimuleren, dragen bij aan de belangrijkste voorwaarden om te kunnen leren. Ouders bieden pedagogische ondersteuning door vertrouwen te hebben in hun kind en hun kind te bemoedigen. Ouders bieden leerondersteuning door te praten, spelen en lezen met hun kind, de wereld van hun kind te helpen vergroten, een goede leeromgeving thuis te creëren en schoolzaken te helpen structureren. Helpen bij het huiswerk door ouders kan averechts uitpakken als dit op een te controlerende manier gebeurt. Voor loopbaanondersteuning is van belang dat ouders

hoge (realistische) verwachtingen van hun kind en een klankbord vormen voor hun kind om interesses, toekomstplannen en loopbaankeuzes te kunnen bespreken.

Het goede nieuws is dat het effect van thuisbetrokkenheid geldt voor alle ouders, ongeacht hun opleidingsniveau, sociaaleconomische en culturele achtergrond. Bij ouders met een laag opleidingsniveau of een lage sociaaleconomische status bestaat echter het risico dat de kwaliteit van de thuisbetrokkenheid van ouders onder druk staat groter. Bijvoorbeeld doordat een deel van de ouders minder talig is, minder zicht heeft op het onderwijs dat hun kinderen volgen, minder vertrouwen heeft in de eigen mogelijkheden om hun kind te begeleiden en/of minder netwerk heeft die kind en ouders kunnen steunen. Armoede of onveiligheid in sommige gezinnen kan ertoe leiden dat alle energie van ouders gaat zitten in het hoofd boven water houden. In die gevallen is het extra belangrijk dat er een goede relatie is met school.

Samenwerken met ouders

Onderzoek laat niet alleen van thuisbetrokkenheid, maar ook van een goede samenwerking tussen school en ouders rond de begeleiding van het eigen kind positieve effecten zien op het schoolsucces van de leerling. Deze samenwerking is met alle ouders van belang om de begeleiding van het kind op school en thuis op elkaar af te stemmen. Bovendien biedt deze samenwerking school een ingang om ouders te faciliteren voor hun rol thuis. Leraren helpen ouders om hun rol te vervullen als zij ouders redenen geven om trots te zijn op hun kind en om hun kind te bemoedigen. Met thuisopdrachten, voortgangsgesprekken en interactieve ouderavonden kunnen leraren ouder en kind helpen een kwalitatief goed gesprek met hun kind te voeren over leren en loopbaankeuzes.

Als de verschillen tussen school en ouders groot zijn, kan er echter een hoge drempel bestaan van ouders naar school en van school naar ouders. Daardoor komt het contact het moeilijkst tot stand in de situatie waarin dit het hardste nodig is. Veel scholen investeren daarom extra in het verlagen van de drempel van ouders. Daarnaast zetten veel scholen in op extra ondersteuning van ouders, bijvoorbeeld via de medewerkers ouderbetrokkenheid of door het inzetten van thuisondersteuning. Ook activiteiten en ondersteuning op wijkniveau kunnen ouders extra steun en netwerk bieden.

Samenwerken met ouders in gebieden waar verschillen tussen school en thuis groot kunnen zijn (zoals in Rotterdam Zuid, West en Noord) doet een extra beroep op de professionaliteit van de leraren. Leraren die hier niet goed op voorbereid zijn, kunnen op deze samenwerking afbranden.

Waar te beginnen?

Omdat samenwerken met ouders bijdraagt aan schoolsucces, is dit geen afgeleide taak van de school, maar maakt dit deel uit van het primaire proces. Het realiseren van een duurzame samenwerkingsrelatie tussen school en ouders vraagt dan ook om een samenhangende aanpak en niet om een serie losse interventies. Scholen hebben verschillende

praktijken en zullen een ander startpunt en andere aandachtspunten hebben in het verbeteren van deze aanpak. Dat betekent dat maatwerk nodig is om de juiste verbeterstappen per school te kiezen.

Allereerst is van belang dat elke school een doordachte, gezamenlijk gedragen en goed georganiseerde aanpak heeft voor het samenwerken met ouders in de dagelijkse praktijk en dat elke leraar deze aanpak kan en wil uitvoeren. Sommige scholen zijn hier nog zoekend in. Andere scholen hebben al een mooie praktijk opgebouwd. Op deze scholen branden leraren niet meer af op de samenwerking met ouders, maar slaan zij -intuïtief of na scholing- de juiste toon aan en weten zij een positieve relatie op te bouwen met (bijna) alle ouders. Deze scholen kunnen hun aanpak verfijnen en verdiepen. De uitdaging voor hen ligt vooral in het meenemen van het hele team en het bereiken van alle ouders. De volgende stap is de relatie met ouders kunnen benutten voor het effectiever samenwerken met ouders aan leren en loopbaankeuzes. Op dit terrein zijn scholen en onderzoekers veel aan het leren en kunnen er de komende jaren grote stappen worden gezet.

Als hulpmiddel voor scholen om te bepalen welke verbeterstappen het best aansluiten bij het stadium waarin zij zich bevinden, is *De Quickscan voor beter samenwerken met ouders* ontwikkeld. Er is een **Quickscan basisonderwijs**, een **Quickscan voortgezet onderwijs** en een **Quickscan mbo**.

Opbouw gids

Deze gids is opgebouwd in drie delen. In de tekst zijn programma's opgenomen die scholen in kunnen zetten. Hiervan zijn websites en contactadressen vermeld.

Deel A bespreekt het samenwerken van leerkrachten, mentoren en studieloopbaanbegeleiders met de ouders van alle leerlingen in de klas. Dit deel is opgebouwd langs de stadia waarin het verbeterproces zich veelal afspeelt: eerst de basis (attitude en organisatie) op orde, dan het verbeteren van de relatie en vervolgens het versterken van samen werken aan leren en loopbaankeuzes.

Deel B biedt een overzicht van aanvullende ondersteuningsactiviteiten voor ouders die de school vanuit de ouderkamer, met inzet van de medewerkers ouderbetrokkenheid kan aanbieden en van thuisondersteuningsactiviteiten waar de school gebruik van kan maken.

Deel C geeft kort weer hoe de Rotterdamse pabo's en lerarenopleidingen samenwerken aan het beter opleiden van aankomende leraren op het samenwerken met ouders in de grootstedelijke context van Rotterdam en hoe scholen en opleiding gezamenlijk daaraan bij kunnen dragen.

Tot slot zijn een aantal actuele en laagdrempelige **leessuggesties** opgenomen voor wie zich verder in het samenwerken met ouders wil verdiepen.

Deel A

Samen werken met ouders vanuit de klas

1. De basis op orde (attitude en organisatie)

Samen werken met ouders begint ermee dat leraren de rol van ouders (h)erkennen en positief staan tegenover samenwerking. Vanuit deze attitude kan een sfeer ontstaan waarin leraren, leerlingen en ouders zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en elkaar respectvol bejegenen. Vanuit deze positieve attitude maakt de school (directie en team) een plan waarbij ouders en leerlingen betrokken worden en dat is geïntegreerd in het totale schoolplan (zie bijvoorbeeld ook de tien criteria van ouderbetrokkenheid 3.0).

Organisatie

Heel basale kwesties als niet verstuurde uitnodigingen, schuiven met data en tijden en vergeten een goede ontvangst te regelen, kunnen de samenwerking met ouders in de weg staan. Scholen die kritisch zijn op hun eigen praktijk daarin, kunnen al de nodige quick wins meepakken. Een **Informatiekaart** met de belangrijkste informatie over het hoe en wanneer van het contact tussen school en ouders helpt organisatorische misverstanden te voorkomen en verlaagt de drempel naar school. Bij de organisatie hoort ook het nadenken over het faciliteren van teamleden voor (extra) taken. Zo is er tijd en ruimte in het rooster nodig om (nieuwe) praktijken eigen te maken, op elkaar af te stemmen en uit te voeren.

Blijvend aandachtspunt van het hele team

Het realiseren van een goede samenwerking met ouders is een verantwoordelijkheid van het team in zijn geheel (directie, alle leraren, medewerker ouderbetrokkenheid, conciërge, secretariaat). De volgende zaken helpen om het thema op de agenda te houden:

- ▶ een teamlid heeft een coördinerende rol (zoals er ook taalcoördinatoren en zorgcoördinatoren zijn). Dit kan een leraar of een medewerker ouderbetrokkenheid zijn;
- ▶ werken met een regiegroep, bestaande uit een directielid, teamleden en ouders (zie ouderbetrokkenheid 3.0);
- ▶ samen optrekken van scholen, bijvoorbeeld in de Children's Zone coalitie (zoals de samenwerking in de Afrikaanderwijk of in en de Professionele leergemeenschap Ouderbetrokkenheid in Hillesluis, ondersteund door Hogeschool InHolland) of in leerkringen (zie leerkring Thuis in Taal van Hogeschool Rotterdam);

Ouderbetrokkenheid 3.0

PO

VO

CPS onderwijsontwikkeling en advies begeleidt scholen (leraren én ouders) met het programma *Ouderbetrokkenheid 3.0* in het vergroten en versterken van ouderbetrokkenheid als onderdeel van de totale schoolontwikkeling. Hiermee werkt CPS aan een cultuurverandering: bij ouderbetrokkenheid 1.0 zendt de school eenzijdig informatie naar ouders, bij ouderbetrokkenheid 2.0 is er sprake van tweezijdig zenden, zonder dat er sprake hoeft te zijn van werkelijk contact. Bij ouderbetrokkenheid 3.0 delen school en ouders informatie en zoeken zij samen naar nieuwe informatie met een voor beide partijen helder doel: de ontwikkeling van het kind, de leerling. Na een vooronderzoek begint het traject met een gezamenlijke startdag met team en ouders en krijgt een vervolg met een regiegroep die ouderbetrokkenheid 3.0 in de school vormgeeft. Naast deze vaste elementen biedt het

programma maatwerk per school. Voorbeelden van samenwerkingsactiviteiten in deze aanpak zijn het startgesprek, een nieuwjaarsreceptie in augustus, een individueel gespreksarrangement en ouders als buddy voor andere ouders. Heel wat scholen in Rotterdam (basis- en voortgezet onderwijs) hebben dit traject gevolgd. Meerdere scholen hebben het certificaat behaald waarmee zij laten zien dat zij aan de 10 criteria voldoen (zie *E-book ouderbetrokkenheid 3.0*).

Contact: [Hens Galjaard](#)

Samen vooruit

De CED-Groep biedt een begeleidingstraject waarbij in twee teambijeenkomsten wordt gewerkt aan een breed gedragen visie en beleid op ouderbetrokkenheid en doelen en activiteiten worden bepaald om de samenwerking met ouders te verbeteren. Het traject sluit aan op het boek *Samen vooruit. Samenwerken met ouders van jonge kinderen in de VVE*.

Contact: [Gladys Nede](#)

Ouderbetrokkenheid in het speciaal onderwijs

en

In een workshop werken (v)so- en sbo-scholen aan het kiezen van de juiste aanpak voor het realiseren van educatief partnerschap tussen ouders en school, waarbij de link wordt gelegd naar de eigenschoolpraktijk van de deelnemers. Deze aanpak volgt de 4D-strategie; planmatig, data-gestuurd en cyclisch.

Contact: [Jeroen Meijboom](#)

2. Het versterken van de relatie met ouders

Als er een stevige basis staat, is het van belang dat alle leraren in staat zijn een relatie aan te gaan met de ouders van alle leerlingen in hun klas. Samenwerking tussen school en ouders is bedoeld om de begeleiding van het kind thuis en op school op elkaar af te stemmen en biedt de school de mogelijkheid om ouders te faciliteren voor het effectiever vormgeven van hun betrokkenheid thuis.

Samenwerking vraagt om het vroegtijdig aangaan van een positieve relatie met alle ouders. Dit vereist dat ouders zich welkom voelen op school, er sprake is van wederkerigheid (informatie-uitwisseling in plaats van informatieoverdracht van school naar ouders), er aandacht voor wat goed gaat en de leerling een duidelijke rol heeft (zie ook [de tien succesfactoren](#) om vanuit contact met alle ouders beter samen te werken aan het toekomstperspectief van alle leerlingen).

Kennismaken met alle ouders

Een individueel **kennismakingsgesprek** (of startgesprek) vroeg in het schooljaar met de ouders van alle kinderen in de klas, legt de basis voor een positieve relatie met ouders.

Het voeren van dergelijke gesprekken vraagt voorbereiding en oefening: welke onderwerpen wil het team bespreken met ouders, wat is de rol van de leerling in dit gesprek en hoe ga je het gesprek aan zonder te vervallen in eenrichtingsverkeer? Korte **films van het kennismakingsgesprek** kunnen behulpzaam zijn bij om het gesprek hierover met het team te voeren.

Naast de kennismakingsgesprekken helpt ook goed informeel contact met ouders de drempel tussen school en ouders te slechten. **Films** van deze spontane contactmomenten helpen leerkrachten (onderbouw basisonderwijs) te reflecteren op de manier waarop zij dit ongeplande contact benutten.

Het risico bestaat dat de aandacht van de leraar vooral uitgaat naar ouders van leerlingen waarover zorgen zijn of ouders die makkelijk contact opnemen. Dan zijn de ouders en de achtergrond van de een deel van de leerlingen niet in beeld bij de leraar. Om dat te voorkomen kan de leraar met behulp van de **checklist oudercontact** in kaart brengen welke ouders hij kent en hoe goed de samenwerking met deze ouders is.

Ouders in het mbo

MBO

Voor het mbo is het lastiger om de samenwerking met ouders vorm te geven dan voor het basis- en voortgezet onderwijs: de regie ligt steeds meer bij de leerling/student en de afstand met ouders is in alle opzichten groter. Toch draagt ook bij 16- en 18+-ers een steunend thuisfront en afstemming tussen school en thuis bij aan studiesucces en preventie van schooluitval. MBO-opleidingen zullen zich moeten beraden op de aard van de samenwerking die zij met ouders aan willen gaan en de positie van de leerling/student daarin. De verschillen in mbo-opleidingen zijn groot, dus maatwerk verdient hier nog meer aandacht. MBO's kunnen zich beraden op de vraag welke rol zij ouders willen geven bij de entree van de school (open dagen en de intake) en of en hoe zij ouders betrekken bij de afweging in de loop van het eerste jaar of de student goed geland is (sociaal, in niveau en in de beroepsrichting). Zij kunnen ouders een beeld te geven van de opleiding en het beroep in (door studenten georganiseerde) interactieve ouderavonden¹. Annette Diender² heeft veel ervaring in het meedenken met MBO's bij het vormgeven van de samenwerking met ouders. Contact: [Annette Diender](#)

1 Zie voor concrete suggesties bijvoorbeeld het boek Samenwerken aan schoolsucces. School en ouders in vo en mbo van Mariëtte Lusse en Annette Diender.

2 Annette Diender werkt als zelfstandig adviseur. Eerder werkte zij bij stichting de Meeuw en als stedelijk projectleider ouderbetrokkenheid bij Beter Presteren. Zij begeleidt scholen voor po, vo en mbo in Rotterdam en in het land bij het verbeteren van de samenwerking met ouders en bij het betrekken van ouders bij schoolloopbaankeuzes.

3. Met ouders samenwerken aan leren en schoolloopbaankeuzes

Afstemmen van de begeleiding thuis en op school

Als de relatie met ouders op orde is, kan deze benut worden om daadwerkelijk met ouder samen te werken aan leren en loopbaankeuzes. De basis van deze samenwerking met ouders is het wederzijds informeren over de ontwikkeling van de leerling en het afstemmen over de begeleiding van de leerling thuis, op school en buitenschools. Scholen kunnen hun rapportgesprekken waar zij eenzijdig informatie zenden en de aandacht veelal op slechte cijfers en slecht gedrag ligt, transformeren naar voortgangsgesprekken. Het **Voortgangsgesprek** heeft een positieve insteek en een bredere agenda dan het rapportgesprek. De leerling heeft een actief aandeel in dit gesprek. In De Gereedschapskist staan een aantal **korte films van voortgangsgesprekken** (en van een Mentor Ouder leerling gesprek zoals RVC de Hef die voert met een actieve rol voor de leerling).

Gesprekken met ouders

De CED-Groep biedt de trainingen aan over gespreksvoering met ouders. Hierin wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de eigen casuïstiek van deelnemers. In rollenspellen met een gastacteur oefenen de deelnemers vaardigheden en krijgen ze feedback en gelegenheid om concrete suggesties over de gespreksvoering direct uit te proberen. Deze training kan voor een schoolteam op maat worden gemaakt.

Contact: [Meike Ansems](#)

Ouders die hun kinderen effectief willen ondersteunen hebben informatie nodig over het programma op school en over de keuzes die de leerling moet maken. Het is een uitdaging voor scholen om het aanbieden van informatie anders aan te pakken dan de traditionele luisteravonden. In **Interactieve Ouderavonden** zien en beleven ouders hoe het schoolwerk, het schoolleven of de verdere schoolloopbaan van hun kind er uit ziet. Ouders krijgen aanleiding om trots te zijn op hun kind en handvatten om hun kind thuis te begeleiden in de schoolloopbaan.

Samenwerken met ouders aan de taalontwikkeling van het kind

Een belangrijk thema bij leerondersteuning is de rol die ouders vervullen in de taalontwikkeling van hun kinderen. Zeker bij jonge kinderen is dat het geval. In sommige gebieden in Rotterdam zijn veel laagopgeleide en laaggeletterde ouders voor wie het moeilijk is om te voldoen aan de voorwaarden voor een goede taalstimulering, zoals responsieve ondersteuning van het kind, het aanbieden van taal in informele gesprekken en abstract taalgebruik.

Thuis in Taal

Het promotieproject Thuis in Taal werkt aan het versterken van de taalstimulering van deze ouders. Een groep onderbouwleerkrachten van dertien basisscholen en enkele pedagogisch medewerkers van peuterscholen vormen een leerkring waarin zij werken

met de **handreiking Thuis in Taal**. Dit draagt bij aan de samenwerking tussen school en ouders en aan de taalstimulering die laaggeletterde ouders bieden. Tijdens observaties volgen ouders hun kind beter, hebben meer gesprekstof en interactie met hun kind. De handreiking richt zich op twee niveaus: 1) het handelen van de professional en 2) de taalstimulering van de ouder. Om de aanpak goed te kunnen uitvoeren is de kennis over de doelgroep en een positieve houding van de professional doorslaggevend. Vanuit deze positieve houding werken de leerkrachten aan het versterken van de relatie met alle ouders. Zij brengen de **taalsituatie thuis** in beeld en leren wederkerige relaties op te bouwen met laaggeletterde ouders. Vervolgens bieden zij een wekelijkse ouder-kind activiteit aan (**inloopactiviteit**), die voor alle ouders en kinderen haalbaar is en die ouders handvatten biedt om ook thuis meer met hun kind te praten³. Aan deze activiteiten nemen alle ouders in de klas deel, maar er is specifiek aandacht voor de groep zeer laagopgeleide en laaggeletterde ouders die een extra hoge drempel naar school ervaren. De leerkracht en hoger opgeleide ouders fungeren hierbij als rolmodellen. Studenten van Hogeschool Rotterdam bieden ondersteuning in de klas tijdens deze activiteiten. Op een aantal scholen wordt gewerkt aan aansluitende activiteiten in de ouderkamer.
Contact: [Martine van der Pluijm](#)

Spelend leren

PO

Een groeiende groep Rotterdamse scholen werkt aan het project spelend leren. Hierin zetten scholen (bord-) spelen in als aanvullende manier van leren. Scholen betrekken ouders hierbij door hen uit te nodigen om mee te spelen in de klas en in de ouderkamer (zie deel B) en hen te adviseren over spellen die aansluiten bij de ontwikkeling van hun kind. Zo maken ouders kennis met hoe zij met hun kind kunnen spelen, plezier kunnen maken en op een natuurlijke manier leren en is het leren thuis en op school verbonden.
Contact: [Frank Bremer](#)

Ouders betrekken bij loopbaankeuzes

Leerlingen maken door hun hele loopbaan keuzes die bepalend zijn voor hun verdere (school)loopbaan. De invloed van ouders op de loopbaan(keuzes) van leerlingen is groot. Leerlingen hebben het gesprek met hun ouders nodig om te reflecteren op concrete ervaringen en daaruit steeds beter te leren wat hun kwaliteiten en motieven zijn, welke vervolgstappen zij kunnen zetten en wie uit hun omgeving zij daarbij kunnen betrekken. Ouders weten echter niet altijd hoe zij deze rol goed kunnen invullen.

³ in het najaar van 2017 zijn er films over de inloopactiviteit, gebaseerd op het werk van Martine van der Pluijm (Hogeschool Rotterdam) beschikbaar in De Gereedschapskist voor beter samenwerken met ouders.

De overgang van basis- naar voortgezet onderwijs

PO

Schoolloopbaankeuzes beginnen al met het verkennen van interesses en talenten op jonge leeftijd (in schoolse en buitenschoolse activiteiten) en met de keuze voor een school voor basis- en voor voortgezet onderwijs die daarbij past. Het **adviesgesprek**⁴ in groep 8 van de basisschool is daarin een belangrijk moment. Daarna volgen keuzes voor onder andere de (bliksem-)stages, sectoren en vervolgopleidingen.

Loopbaanoriëntatie in vo en mbo

VO en MBO

In Rotterdam Zuid is er veel aandacht voor het betrekken van ouders bij loopbaankeuzes. Het lukt de vmbo-scholen vrij goed om *contact* te hebben met alle ouders en ook informeren zij ouders al enigszins over het loopbaanprogramma op school. De scholen vinden het lastig om ouders te *informer*en over hoe zij thuis het loopbaanleren kunnen begeleiden, ouders hierbij te *ondersteunen* en met ouders *samen* te *werken* hierin. RVC de Hef, Zuiderpark, Albeda verpleegkunde en Zadkine ICT zijn dit schooljaar (**in het kader van het promotieonderzoek van Monique Strijk, Hogeschool Rotterdam**) in leerkringen aan het werk gegaan om ouders meer bij lob te betrekken. Daarnaast zijn veertien vmbo's in het land ('**City Deal**') eveneens de samenwerking met ouders aan het versterken⁵.

4 in het najaar van 2017 zijn er films van adviesgesprekken, gebaseerd op het werk van Rosa Rodrigues (Hogeschool Rotterdam) beschikbaar in De Gereedchapskist voor beter samenwerken met ouders.

5 Monique Strijk is ook bij het City Dealproject 'ouders en lob' betrokken als onderzoeker, Marinka Kuijpers en Mariëtte Lusse zijn de experts. [Annette Diender](#) en [Annet Hermans](#), beiden werkzaam als procesbegeleiders in po en vo, hebben de deelnemende scholen begeleid bij de planvorming en implementatie en hen geholpen met het ontwikkelen van instrumenten op maat. Het City Dealproject Ouders en loopbaanoriëntatie levert een handreiking op die eind 2017, begin 2018 in De Gereedchapskist verschijnt.

Het betrekken van ouders bij loopbaankeuzes zal de komende jaren nog extra aandacht krijgen. De scholen in Rotterdam Zuid hebben zich gecommitteerd de komende drie jaar loopbaanoriëntatie in al zijn aspecten verder uit werken en te implementeren, van de groep zes van het basisonderwijs tot en met de carrièrestartgarantie na het mbo. Rotterdam Zuid heeft subsidie uit Europa gekregen om onder de subsidietitel 'Bridge' verschillende interventies in te zetten waarvan het beter betrekken van ouders bij lob er een is.

Ouders en loopbaanoriëntatie

In het kader van Bridge biedt het **Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie (EMI)** van Hogeschool Rotterdam in de schooljaren 2017 - 2018 en 2018 - 2019 een begeleidings-traject aan voor scholen die de samenwerking met ouders bij loopbaanoriëntatie willen versterken. De kennis die is opgedaan met de vo en mbo (pilot) scholen in zuid en in het city deal project, beide gericht op ouders en lob, wordt hierin benut. Scholen die de basis voor ouderbetrokkenheid hebben gelegd en lob in het curriculum opgenomen kunnen een volgende stap zetten door de ouders te ondersteunen in hun rol bij loopbaankeuzes. De deelnemende scholen worden begeleid bij het ontwikkelen en invoeren van een aanpak op maat per school om de rol van ouders bij het begeleiden van de loopbaankeuze

van hun kinderen te versterken. Hiernaast zijn er bijeenkomsten gericht op kennisuitwisseling. Voor het schooljaar 2017 - 2018 komen vmbo scholen in aanmerking voor een begeleidingstraject en vanaf 2018 zal de begeleiding zich ook richten op belangstellenden in de bovenbouw van het basisonderwijs. Gericht op een doorgaande leerlijn naar het mbo worden enkele sector overstijgende activiteiten aangeboden.

Contact: [Jos Heinerman](#)

Loopbaankeuzes in het hbo

Als ouders een beeld hebben van de mogelijkheden die hun kind heeft, kunnen zij beter als klankbord voor hun kind dienen bij de te maken keuzes. Om die reden is het van belang dat ouders met hun kind meegaan naar open dagen, niet alleen in het voortgezet onderwijs en het mbo, maar ook in het hbo en op de universiteit. De drempel voor ouders kan echter hoog zijn, zeker als hen niet duidelijk is of zij welkom zijn. Christelijk Voortgezet Onderwijs, Hogeschool Rotterdam en Sezer voor Diversiteit bieden Rotterdamse ouders van 4- en 5-havo-leerlingen speciale voorlichtingsbijeenkomsten voor ouderbetrokkenheid aan. Hierbij geven zij ouders een beeld van hoger onderwijs in het algemeen en niet alleen van Hogeschool Rotterdam. Na afloop kunnen de ouders deelnemen aan korte een rondleiding. Contact: [Tulay Dalmis](#)

Tabel A overzicht van de samenwerking met ouders vanuit de klas

	Gereedschap	Programma	Professionalisering
De basis (Attitude, organisatie)	<ul style="list-style-type: none"> • Quickscan po, vo, mbo tien succesfactoren • Informatiekaart 	<ul style="list-style-type: none"> • Ouderbetrokkenheid 3.0 • Ouders in het mbo 	<ul style="list-style-type: none"> • Leergemeenschap Hillesluis • Coalitie Afrikaanderwijk
De relatie met ouders	<ul style="list-style-type: none"> • Kennismakingsgesprek • Informeel contact • Checklist oudercontact 		
samenwerken aan leren en loopbaankeuzes	<ul style="list-style-type: none"> • Voortgangsgesprek • Interactieve ouderavond • Adviesgesprek • Ouders en taal • Inloopactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> • Thuis in taal • Bridge ouders en lob • Open dagen HR 	<ul style="list-style-type: none"> • Training effectief communiceren met ouders leerkring thuis in taal • Leerkring ouders en lob

Deel B

Extra ondersteuning voor ouders in de ouderkamer, thuis en in de wijk

De samenwerking van de klassenleerkracht, mentor of studieloopbaanbegeleider van de leerling met de ouder(s) van elk kind in zijn of haar klas vormt de basis. Deze leraren kennen de leerling en de ouder en kunnen aansluiten bij de ontwikkeling van de leerling, de lesstof en loopbaankeuzes die in het betreffende leerjaar aan de orde zijn. Sommige ouders hebben meer begeleiding nodig en andere ouders vinden het belangrijk om zoveel mogelijk te leren om hun kind optimaal te kunnen begeleiden. Medewerkers ouderbetrokkenheid spelen een belangrijke rol in deze extra ondersteuning van ouders. Deze activiteiten geven ouders ook de gelegenheid elkaar te ontmoeten. Daarnaast zijn er diverse mogelijkheden voor scholen om thuisondersteuning of oudercursussen in te zetten. Ook kunnen ouders veel voor elkaar betekenen, door een brugfunctie te vervullen naar elkaar of door elkaar in de wijk ontmoeten. Ouders versterken hiermee het zo belangrijke ondersteunende netwerk.

1. Medewerkers ouderbetrokkenheid

Medewerkers ouderbetrokkenheid zijn een verworvenheid in Rotterdam. Zij dragen bij aan het bevorderen van het contact tussen ouders, leerlingen en school en aan het vergroten van de vaardigheden van ouders om hun betrokkenheid bij de schoolloopbaan van hun kind goed vorm te kunnen geven. Zij bieden thema-avonden, opvoedcursussen, inloopochtenden en dergelijke aan om de uitwisseling over kind en school te bevorderen. Deze activiteiten ondersteunen en versterken informatie die ouders vanuit leraren ontvangen. Ook geven medewerkers ouderbetrokkenheid invulling aan de doorgaande lijn van ouderbetrokkenheid door ouders te helpen voor te bereiden op de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs en van voortgezet naar vervolgonderwijs. Daarbij bieden medewerkers ouderbetrokkenheid waar nodig taalondersteuning en faciliteren zij ouder-oudercontact. In de onderbouw van de basisschool ondersteunen zij ouders bij programma's voor voor- en vroegschoolse educatie (bijvoorbeeld Ko totaal en Piramide) In het voortgezet onderwijs ondersteunen de medewerkers:

- ▶ de school door het schoolpersoneel te informeren over het belang van ouderbetrokkenheid, het inzicht te geven in de thuissituatie (eventueel met cultuurspecifieke aspecten), door samen te werken met betrekking tot verzuim en spijbelen.
- ▶ de ouders door hen voor te lichten over het Nederlandse onderwijssysteem en de daarbij behorende keuzemogelijkheden voor vakkenpakketten en vervolgonderwijs
- ▶ de leerlingen door de inzet van preventieve leerlingbegeleiding met betrokkenheid van ouders en mentor.

Ondersteuning medewerkers ouderbetrokkenheid

De beleidsondersteuner ouderbetrokkenheid van PCBO en de coördinator ouderbetrokkenheid van CVO bieden de medewerkers ouderbetrokkenheid van hun bestuur bijeenkomsten aan om uit te wisselen en te professionaliseren. Ook ondersteunen zij individuele medewerkers ouderbetrokkenheid.

Contact PCBO: [Jacqueline Blaak](#)

Contact CVO: [Elionora Schravendeel](#)

Themabijeenkomsten

Een belangrijke activiteit van de medewerkers ouderbetrokkenheid is het verzorgen van themabijeenkomsten waar zij met ouders in gesprek gaan over opvoeden (bijvoorbeeld over media-wijsheid, lekker-fit, in gesprek gaan met pubers) en onderwijs (bijvoorbeeld uitleg over citotoetsen, lesinhoud, huiswerk, vakkenpakketten en vervolgoopleidingen). Ouders gaan in gesprek over maatschappelijke problemen en de invloed daarvan op de kinderen en komen met elkaar in contact, wat ouders helpt hun netwerk te verbreden. Soms zijn er aparte vaderbijeenkomsten.

Ook in samenwerking met aanbieders uit de buurt worden op de scholen thema-avonden georganiseerd, bijvoorbeeld door het schoolmaatschappelijk werk, het centrum voor jeugd en gezin en Alsare over peuters, pubers, pesten, de ontwikkeling van kinderen, geloofsidentiteit, genotsmiddelen, radicalisering, seksualiteit).

Opvoedparty

Een mogelijke themabijeenkomst is een OpvoedParty in het kader van ouderbetrokkenheid. De OpvoedParty faciliteert een goed gesprek vanuit de eigen WIJSheid van ouders. De OpvoedParty's over ouderbetrokkenheid gaan over het snijvlak tussen school en opvoeding thuis en hoe deze elkaar kunnen versterken om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren. 25 medewerkers ouderbetrokkenheid van PCBO zijn opgeleid om OpvoedParty's te mogen geven.

Contact: [Katrien Laane](#)

Spelend leren

Op scholen waar gewerkt wordt met spelend leren/alledaags rekenen (zie ook deel A) stimuleren de medewerkers ouderbetrokkenheid dat ouders en kinderen ook thuis samen spelletjes doen. Zo leren ouders de spellen spelen, ontdekken zij het belang en plezier van samen spelen en contact hebben met je kind en ontstaat er een verbinding tussen het leren op school en thuis (zie).

Contact: [Frank Bremer](#)

Contactouders

Op vmbo Melanchthon Wilgenplaslaan loopt een pilot om ouders in te zetten om een bruggetjes te slaan naar andere ouders. Deze contactouders werken samen met de medewerkers ouderbetrokkenheid en hebben tot taak:

- ▶ het verlagen van de drempel voor ouders naar de mentor en themabijeenkomsten
- ▶ een vraagbaak voor ouders voor vragen over onderwijs, opvoeden en burgerschap
- ▶ een klankbord voor management en medewerkers ouderbetrokkenheid (aanvullend op MR)

Het idee komt uit Hamburg, waar op 30 scholen contactouders actief zijn. In opdracht van de gemeente leidt CPS de Rotterdamse pilot. CPS, Sezer voor diversiteit en Hogeschool Rotterdam ontwikkelden een opzet voor de cursus die deze contactouders aangeboden kregen door de Medewerkers Ouderbetrokkenheid van de vestiging⁶.

Contact [Hens Galjaard](#)

2. Oudercursussen

Versillende organisaties bieden oudercursussen aan op scholen. Deze cursussen zijn bedoeld om ouders te helpen hun kind beter te begrijpen, te steunen in de begeleiding van hun kind in de schoolloopbaan, het versterken van opvoedvaardigheden en/of het versterken van de beheersing van de Nederlandse taal.

⁶ In schooljaar 2017 - 2018 komt het materiaal van deze pilot beschikbaar in De Gereedschapskist voor andere scholen die interesse hebben in een dergelijke aanpak.

Sezer voor diversiteit

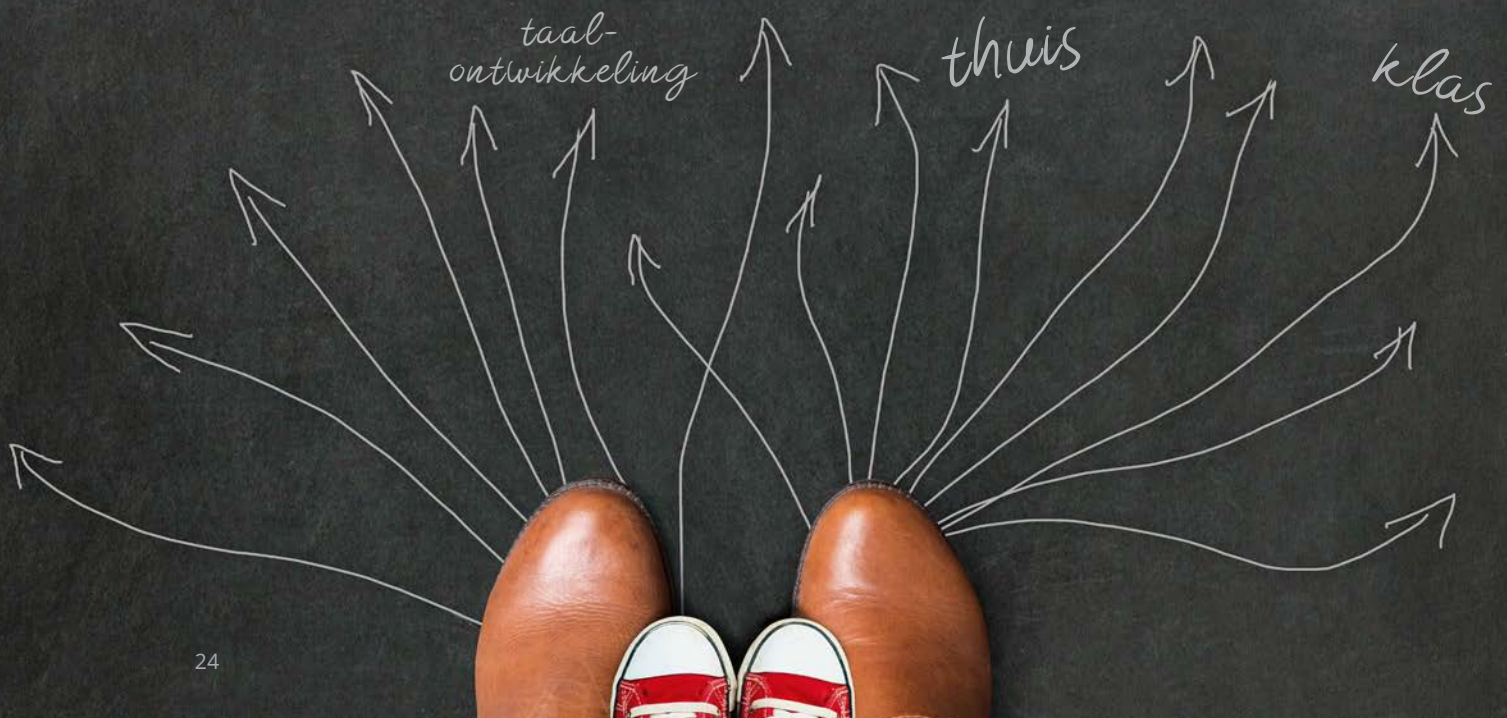
Sezer voor diversiteit biedt een oudercursus aan voor ouders van leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs om ze vaardigheden aan te reiken om hun kind te begeleiden bij een succesvolle schoolcarrière. Deze is opgebouwd rond vier belangrijke vaardigheden: *Steunen, Stimuleren, Inspireren* en *Motiveren* (SSIM). Het is essentieel voor de ouders dat zij zich bewust zijn van de belangrijke rol die zij spelen in de ontwikkeling van hun kind en met de school kunnen samenwerken aan de ontwikkeling van hun kind. Kinderen hebben deze steun, stimulering, inspiratie en motivatie van hun ouders nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. De cursus biedt een afwisselend programma met verschillende werkvormen, waarin rekening wordt gehouden met de verschillende niveaus en achtergronden van ouders. Een dergelijke cursus biedt Sezer ook aan ouders van leerlingen in talentklassen. Ook traint Sezer klasse-ouders. Contact: [Cemile Sezer](#) of [Dinko Kajmovic](#)

Alsare

Alsare biedt in vve, basis- en voortgezet onderwijs het programma Goed, Beter, Best! aan voor ouders die hun Nederlandse taalvaardigheid willen verbeteren. Ouders leren hierbij de Nederlandse taal aan de hand van thema's die te maken hebben met onderwijsondersteunend gedrag thuis en samenwerking met school. Naast de groepsbijeenkomsten is er ook een digitale leeromgeving waar ouders gebruik van kunnen maken. Daarnaast biedt Alsare ook trainingen en workshops voor professionals in het onderwijs en advies en ondersteuning bij het formuleren en uitvoeren van ouderbeleid. Contact: [Cora van der Koppel](#)

Stichting lezen en schrijven

De stichting Lezen en schrijven biedt de cursus taal voor thuis aan. Ouders van kinderen tussen 2 en 12 jaar verbeteren hiermee in 20 bijeenkomsten hun eigen taalvaardigheid en worden door vrijwilligers ondersteund in hun betrokkenheid bij school. De cursus is geschikt voor ouders die zich kunnen redden in de Nederlandse taal. Er is een vrijwilliger of medewerker ouderbetrokkenheid nodig om in de school met deze aanpak aan de slag te gaan.

Contact: [Yin-Kwan Tang](#)

S.V. GIO

PO

S.V. GIO is een naschools sport- en onderwijstraject van 20 weken voor kinderen uit groep 7 en 8 in Rotterdam Zuid met een leerachterstand. In de leslokalen in het Feyenoord Stadion werken zij met (aan sport gekoppelde) opdrachten en (met een eigen coach) aan hun zelfvertrouwen. Het echtpaar Giovanni en Marieke van Bronkhorst hebben met hun foundation S.V. GIO opgericht om iets terug te doen voor Rotterdam. Ouders van de kinderen zitten automatisch in de supportersvereniging die regelmatig bij elkaar komt op de school van het eigen kind. De selectie van de kinderen verloopt via de basisscholen. Ouders kunnen hun kinderen niet zelf aanmelden.

Contact: [Barbara Kathmann](#)

Playing for Success

PO

Playing for Success is een naschools programma van 13 weken dat werkt aan de soft skills van kinderen van groepen 6, 7 & 8 met weinig zelfvertrouwen, een negatief zelfbeeld en/of slechte schoolmotivatie. Alle interventies zijn spelenderwijs en de topsportomgeving (bij Excelsior en Rotterdam Basketbal) zorgt voor een wow-beleving. Playing for Success betreft ouders (of verzorgers) op een aantal momenten bij het leerproces van het kind en onderhoudt contact met ouders. De scholen selecteren de deelnemers aan de hand van een selectie-instrument en melden de leerlingen aan. Ouders kunnen niet aanmelden.

Contact: [Jochen Dekker](#)

3. Leerondersteuning thuis

Verschillende organisaties bieden kinderen in de onderbouw van het basisonderwijs en/of hun ouders ondersteuning thuis in het begeleiden van hun kind in de schoolloopbaan.

De VoorleesExpress

De VoorleesExpress wil de taalontwikkeling van kinderen stimuleren en ouders helpen de taalomgeving te verrijken. Het project richt zich op gezinnen waarbij de kinderen van 2-8 jaar een (risico op) taalachterstand hebben. Vrijwilligers en studenten lezen een half jaar lang wekelijks thuis voor en helpen ouders dit voorleesritueel over te nemen en op andere manieren de taalontwikkeling te stimuleren. Stichting Hoedje van Papier biedt de VoorleesExpress aan. Contact: [Helena Raby](#)

De Katrol

Stichting De Katrol biedt leer- en gezinsondersteuning aan huis, aan kinderen van groep 3 en 4 van de basisschool. Studenten doen oefeningen, spelletjes en het huiswerk met hen. Zij doen dit thuis bij de kinderen om de leercultuur in het gezin te versterken. De ouders worden hier intensief bij betrokken. Intern begeleiders dragen kinderen voor om ondersteund te worden door De Katrol. Het programma richt zich op leerlingen in Feijenoord en Charlois en duurt 20 weken. Contact: [Sandra Pardoel](#)

Samen Leren

Samen Leren rust ouders van kinderen uit groep 1 tot en met 4 toe om aan de schoolprestaties van hun kinderen bij te dragen. De begeleiding middels huisbezoeken richt zich op het verbeteren van de thuisbetrokkenheid, samenwerking met school en opvoedvaardigheden van ouders. Ouders worden via basisscholen in contact gebracht met Samen Leren. Samen Leren wordt in Rotterdam door Bureau Frontlijn uitgevoerd. Daarnaast vindt binnen de Wijkteams in de Children's Zone een doorontwikkeling plaats van de brede preventieve methode die gehanteerd wordt voor het aanleren van vaardigheden. Samen Leren is één van de methoden die in deze ontwikkeling het uitgangspunt vormt. Contact: [Marleen Groeneweg](#)

Groeten uit...

Voor de zomervakantie verschijnt het magazine *Groeten uit...*, voor ouders en hun kinderen in groep 1 t/m 4 van het basisonderwijs. In dit magazine, van het CED, staan interviews, informatie en praktische ideeën voor leerzame activiteiten en uitjes, zodat ouders thuis spelenderwijs een rijke taalomgeving kunnen creëren. Contact: [Tamara Wally](#)

4. Ouders in de wijk

Wijkteams

Als een gezin hulp nodig heeft kan via de school, de huisarts, het CJG of de vraagwijzer het wijkteam ingeschakeld worden. In het wijkteam werken professionals vanuit verschillende expertises samen aan een generalistische aanpak. In Rotterdam Zuid is de vindplaats daarbij uitdrukkelijk de school. Het wijkteam pakt problemen in alle leefgebieden op en schakelt waar nodig specialistische zorg in. Uitgangspunten zijn: vroeg signaleren, het versterken van de eigen kracht van de gezinnen, een laagdrempelige aanpak samen het gezin talentontwikkeling van kinderen stimuleren en een focus op kansen en niet op problemen.

Contact: wijkteamleider (via het schoolmaatschappelijk werk).

Mama's garden

Mama's garden is een (mobiele) ontmoetingsplek voor (aanstaande) moeders. Zij ontmoeten elkaar in een ongedwongen sfeer waarbij niets moet, maar zij wel de gelegenheid hebben hun netwerk uit te breiden en in gesprek te gaan over de ontwikkeling, verzorging en opvoeding van hun kind. Op dit moment vindt mama's garden wekelijks plaats op één van de volgende locaties: Bibliotheek Feijenoord, Huis van de Wijk Carnisse, Speeltuinen de Feijenoordse Middenstip en de EMI Werkplaats op de Mijnsheerenlaan. Mama's garden is ontwikkeld in opdracht van Nieuw in 010 (Hogeschool Rotterdam) door studenten van de Willem de Kooning academie.

Contact: [Wietske Willemse](#)

Wijkacademie Opvoeden

Een Wijkacademie Opvoeden gaat uit van het principe van leren van elkaar. Een kerngroep van ouders van verschillende komaf spreekt met elkaar over hun ervaringen met, en vragen rond, opvoeden. Samen kiezen ze belangrijke thema's om in de wijk aan de orde te stellen, bijvoorbeeld en ik mijn kind goed, wat voor ouder wil ik zijn en hoe zie ik de toekomst van mijn kind, maar ook, wat is de rol van vaders, hoe voedt je je kind op als je niet veel geld hebt. De groep ouders zoekt naar creatieve manieren om andere ouders en bewoners van de wijk daarbij te betrekken. In Rotterdam Zuid organiseert Dock een aantal Wijkacademies, gekoppeld aan het landelijke project Wijkacademies Opvoeden en meer. Dit project is ontstaan op verzoek van migranten ouders en samen met hen bedacht.

Contact: [Roderik Dubbeld](#)

Pedagogisch collectief Feijenoord

Het Pedagogisch Collectief Feijenoord is netwerk van iedereen die zich inzet voor de kinderen en de jongeren op Feijenoord: ouders, vrijwilligers en professionals. Met elkaar creëren zij een veilige en ontwikkelingsgerichte omgeving voor de kinderen, waarvoor zij zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen. Samenwerking binnen een hechte gemeenschap en initiatief bij de bewoners van Feijenoord staat hierbij voorop.

Contact: [Ype Akkerman](#)

LIFTcities

LIFTcities werkt wereldwijd als sociale onderneming aan inclusieve stadsontwikkeling. Ze verbindt daarbij verschillende vakdisciplines binnen projecten ter bevordering van sociale cohesie en verbetering van de leefomgeving.

In Rotterdam richt LIFTcities zich via de 'wijkontwikkelkracht van scholen'- aanpak actief op een positief klimaat van veiligheid, herkenning en verbinding, beginnend met ouders, leerlingen en schoolteam binnen de basisschool en zich uitstrekkend naar de buurt. Vanuit hier wordt gewerkt aan een gezamenlijk gedragen actieplan met maatschappelijk rendement ter verbetering van de leefomgeving in buurten met grote culturele diversiteit.

Contact: [Inge Kok Postma](#)

Stichting ouders 010

Stichting Ouders010 is een Rotterdams ouderplatform voor en door ouders. Ouders010 geeft ouders met een kind op een Rotterdamse school een stem naar de schoolbesturen en naar de gemeente. Ouders010 geeft (gevraagd en ongevraagd) advies over het Rotterdamse onderwijsbeleid. Ouders van kinderen op de voorschool, basisschool, het voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs of het mbo kunnen zich aansluiten bij Ouders010. Dat kan door steunend of actief lid te worden of door een poll in te vullen.

Contact info@ouders010.nl

Tabel B overzicht van de samenwerking met ouders vanuit de ouderkamer, thuis en in de wijk

	programma	professionalisering
medewerkers ouderbetrokken- heid	<ul style="list-style-type: none"> • OpvoedParty • Spelend Leren 	<ul style="list-style-type: none"> • Bijeenkomsten PCBO • Bijeenkomsten CVO
oudercursussen	<ul style="list-style-type: none"> • Sezer voor diversiteit • Alsare • Stichting lezen en schrijven • SV Gio • contactouders 	<ul style="list-style-type: none"> • Training voor contactouders
thuis- ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • de Voorleesexpres • de Katrol • bureau Frontlijn (samen leren) 	
ouders in de wijk	<ul style="list-style-type: none"> • Wijkteams • Mama's garden • Wijkacademie opvoeden • Pedagogisch collectief Feijenoord • LIFTcities • Ouders 010 	

Deel C

Samen opleiden voor beter samenwerken met ouders

Aandacht in het curriculum

Samenwerken met ouders is een belangrijke competentie voor alle leraren, zeker voor leraren in de grootstedelijke context. Om die reden krijgt dit thema in toenemende mate aandacht op de drie Rotterdamse pabo's ([Thomas More](#), [Hogeschool InHolland](#) en [Hogeschool Rotterdam](#)) en op de lerarenopleiding (Hogeschool Rotterdam). Studenten krijgen meer kennis over samenwerken met ouders en diversiteit (een voorbeeld daarvan is een project bij pabo Thomas More) en doen ervaring op met gespreksvoering. In het belang van de kansen van Rotterdamse kinderen delen de drie pabo's hun aanpak en materialen met elkaar.

Oefenen in de praktijk

Studenten kunnen pas echt leren samenwerken met ouders als zij daarmee kunnen oefenen. Dat doen zij in de opleiding door te oefenen met voorbeeldfilms en kijkwijzers (Hogeschool Rotterdam) en met echte ouders (Hogeschool InHolland). Studenten moeten deze vaardigheid echter ook in hun (stage-)praktijk leren. Dit vraagt van scholen dat zij studenten de gelegenheid bieden om mee te kijken met oudergesprekken en zij studenten de gelegenheid bieden deze gesprekken ook zelf (onder begeleiding) uit te mogen voeren. Omdat sommige leraren zich zelf onzeker voelen in de samenwerking met ouders, vinden zij het soms lastig om de studenten ervaring met samenwerken met ouders op te laten doen.

Samen opleiden van aankomende, beginnende en ervaren leraren

Vanwege de genoemde onzekerheid in de samenwerking met ouders is het van belang een professionaliseringslag te maken voor zowel aankomende, beginnende als ervaren leraren. De drie Pabo's werken daarom in het kader van 'samen opleiden' met scholengroepen van verschillende besturen samen aan het versterken van de samenwerking met ouders in de opleiding en de schoolpraktijk.

Daarnaast heeft Pabo Thomas More een nascholingsaanbod (een workshop of korte cursus op maat) voor leerkrachten in het Rotterdamse basisonderwijs. InHolland ondersteunt de Professionele leergemeenschap in Hillesluis en besteedt in het inductieprogramma voor beginnende leerkrachten veel aandacht aan educatief partnerschap. Hogeschool Rotterdam biedt in de cursus 'Start in de stad', lio-stagiaires en beginnende leraren extra training aan in een aantal grootstedelijke thema's waaronder ouderbetrokkenheid (promotieonderzoek Denise van Schelven). Verder biedt Hogeschool Rotterdam de al genoemde Gereedschapskist voor aankomende, beginnende en ervaren leraren, de leerkring Thuis in Taal en begeleiding bij het betrekken van ouders bij loopbaanoriëntatie.

Verder lezen

Bakker, J., Denessen, E., Dennissen, M., Oolbekkink-Marchand, H. (2013). *Leraren en ouderbetrokkenheid. Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren hierbij vervullen*. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.

CPS (2014). *Ouderbetrokkenheid voor elkaar*. Amersfoort: CPS.

De Gereedschapskist voor beter samenwerken met ouders:

De Vries (2013). *Handboek ouders in de school*. Amersfoort: CPS

De Vries (2013). *Ouderbetrokkenheid 3.0*. Amersfoort: CPS.

Laane, K. (2015). *Handboek OpvoedParty*

Lusse, M. (2013). *Een kwestie van vertrouwen. Een ontwerpgericht onderzoek naar het verbeteren van het contact met ouders in het 'grootstedelijke' vmbo als bijdrage aan preventie van schooluitval*. Rotterdam: Hogeschool Rotterdam Uitgeverij.

Lusse, M. (2015). *Van je ouders moet je het hebben. Met ouders samen werken aan het toekomstperspectief van de jeugd in Rotterdam Zuid*. Rotterdam: Hogeschool Rotterdam Uitgeverij.

Lusse, M. & Diender, A. (2014). *Samen werken aan schoolsucces. School en ouders in het vo en mbo*. Bussum: uitgeverij Coutinho.

Lusse, M. & de Vries, P. (2016). Omgaan met ouders in de context van (super)diversiteit. In Fukkink, R. & Oostdam, R. (red.), *Onderwijs en opvoeding in een stedelijke context. Van startbekwaam naar stadsbekwaam* (p. 55 – 65). Bussum: uitgeverij Coutinho.

Oostdam, R. & de Vries, P. (2014). *Samenwerken aan leren en opvoeden. Basisboek over ouders en school*. Bussum: uitgeverij Coutinho.

Strijk, M. & Diender, A. (2016). *Leerling, ouders en school samen voor de loopbaan. Rotterdam*: Hogeschool Rotterdam

Van der Pluijm (2014). *Taal begint thuis. Ervaringen, inspiratie en tips voor samenwerking tussen scholen en ouders voor meer taalstimulering thuis*. Rotterdam: gemeente Rotterdam.

Wally, T. (2016). *Samen vooruit. Samenwerken met ouders van jonge kinderen in de VVE*. Rotterdam: CED-Groep.

